**17 artikla - Yleisön saataville asetettavat tiedot**

Suomessa direktiivissä 2011/99/EU ja asetuksessa 606/2013 tarkoitetuista suojelutoimenpiteistä säädetään lähestymiskiellosta annetussa laissa (898/1998). Laki sisältää säännökset lähestymiskiellon määräämisestä henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan tai muun vakavan häirinnän torjumiseksi. Jos itsensä uhatuksi tunteva henkilö ja henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, asuvat vakituisesti samassa asunnossa, lähestymiskielto voidaan määrätä henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan torjumiseksi *(perheen sisäinen lähestymiskielto)*.

Suomessa määrättyyn lähestymiskieltoon sovelletaan direktiiviä 2011/99/EU, jos lähestymiskielto on määrätty rikoksen tai väitetyn rikoksen johdosta. Jos lähestymiskiellolla ei ole direktiivissä tarkoitettua yhteyttä rikokseen, lähestymiskieltoon sovelletaan asetusta 606/2013.

Sen mukaan kuin asiaa koskevassa ratkaisussa tarkemmin määrätään, lähestymiskieltoon määrätty henkilö ei saa tavata suojattavaa henkilöä eikä muuten ottaa häneen yhteyttä tai yrittää sitä *(perusmuotoinen lähestymiskielto)*. Kiellettyä on myös suojattavan henkilön seuraaminen ja tarkkaileminen. Perheen sisäiseen lähestymiskieltoon määrätyn on lisäksi poistuttava asunnosta, jossa hän ja suojattava henkilö asuvat vakituisesti, eikä hän saa palata asuntoon. Jos on syytä olettaa, että perusmuotoinen lähestymiskielto ei ole riittävä, kielto voidaan määrätä laajennettuna. Tällöin kielto koskee myös oleskelua suojattavan henkilön vakituisen asunnon tai loma-asunnon, työpaikan tai erikseen määritellyn muun niihin rinnastettavan oleskelupaikan läheisyydessä *(laajennettu lähestymiskielto)*. Lähestymiskielto ei kuitenkaan koske yhteydenottoja, joihin on asiallinen peruste ja jotka ovat ilmeisen tarpeellisia. Välttämättömien yhteydenottojen toteuttamisesta tulisi pyrkiä määräämään jo lähestymiskieltopäätöksessä.

Lähestymiskielto voidaan määrätä enintään yhdeksi vuodeksi. Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kielto tulee voimaan silloin, kun käräjäoikeus tekee ratkaisun kieltoon määräämisestä. Ratkaisua on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei asiaa käsittelevä ylempi tuomioistuin toisin määrää. Kielto voidaan uudistaa. Tällöin kielto voidaan määrätä enintään kahdeksi vuodeksi. Perheen sisäinen kielto voidaan uudistettaessa määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Lähestymiskiellon määräämistä voi pyytää kuka tahansa, joka perustellusti tuntee itsensä toisen uhkaamaksi tai häiritsemäksi. Pyytäjänä voi olla myös syyttäjä-, poliisi- tai sosiaaliviranomainen. Pyyntö voi olla kirjallinen tai suullinen ja sitä varten on laadittu lomake.

Lähestymiskieltoa koskevan asian ratkaisee käräjäoikeus. Toimivaltainen on sen paikkakunnan käräjäoikeus, jossa lähestymiskiellolla suojattavalla henkilöllä on kotipaikka tai jossa kielto pääasiassa tulisi sovellettavaksi. Jos henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, on epäiltynä rikoksesta, jolla voi olla merkitystä lähestymiskieltoasiaa ratkaistaessa, on myös rikosasiassa toimivaltainen tuomioistuin toimivaltainen lähestymiskieltoasiassa.

Menettelyllisesti lähestymiskieltoa koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä rikosasiassa säädetään. Suomen oikeuskäytännössä lähestymiskielto määrätään lähes poikkeuksetta itsenäisenä toimenpiteenä erillään rikosasian käsittelystä, vaikka se lain mukaan voidaan käsitellä myös rikosasian yhteydessä.

Lähestymiskielto voidaan määrätä, jos on perusteltu aihe olettaa, että henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, tulisi tekemään itsensä uhatuksi tuntevan henkilön henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai muulla tavoin vakavasti häiritsemään tätä.

Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan määrätä, jos henkilön, jota vastaan kieltoa pyydetään, uhkauksista, aiemmista rikoksista tai muusta käyttäytymisestä voidaan päätellä, että hän todennäköisesti tulisi tekemään itsensä uhatuksi tuntevan henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen. Lisäksi edellytetään, ettei kiellon määrääminen ole kohtuutonta ottaen huomioon uhkaavan rikoksen vakavuus, samassa asunnossa asuvien henkilöiden olosuhteet ja muut asiassa ilmenneet seikat.

Kiellon määräämisen edellytyksiä arvioitaessa on otettava huomioon asiaan osallisten henkilöiden olosuhteet, jo tapahtuneen rikoksen tai häirinnän laatu ja toistuvuus sekä todennäköisyys, että henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, jatkaisi häirintää tai tekisi itsensä uhatuksi tuntevaan henkilöön kohdistuvan rikoksen.

Lähestymiskielto voidaan määrätä myös väliaikaisena. Väliaikaisesta lähestymiskiellosta päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai tuomioistuin. Pidättämiseen oikeutetun virkamiehen on saatettava viipymättä ja viimeistään kolmen vuorokauden kuluttua päätöksensä toimivaltaisen käräjäoikeuden käsiteltäväksi.

Asiaan osalliset vastaavat lähtökohtaisesti itse lähestymiskieltoasian käsittelystä johtuvista kustannuksista. Jos on painavia syitä, voidaan asiaan osallinen kuitenkin tuomioistuimessa velvoittaa suorittamaan vastapuolen kohtuulliset oikeudenkäyntikulut osaksi tai kokonaan. Asiassa ei peritä tuomioistuimen käsittelymaksua.

Asiaan osallisilla on oikeus käyttää avustajaa ja heillä olisi oikeus maksuttomaan oikeusapuun, jos oikeusapulaissa (257/2002) säädetyt edellytykset täyttyvät.

Tuomiosta, jolla lähestymiskielto on määrätty, kumottu tai kieltoa muutettu, tuomioistuimen on heti ilmoitettava poliisiasiain tietojärjestelmään.

Tuomiosta ilmoitetaan myös hakijalle, sille, jota kiellolla on tarkoitus suojata, sekä sille, jota vastaan kieltoa oli pyydetty määrättäväksi. Ilmoitus sille, jota vastaan lähestymiskielto on määrätty, on annettava tiedoksi todisteellisesti, jollei tuomiota ole julistettu tai annettu hänen läsnä ollessaan.

Lähestymiskieltojen noudattamista valvoo poliisi.

Lähestymiskiellon rikkominen on säädetty rangaistavaksi rikoslain (39/1889) 16 luvun 9 a §:ssä.

**18 artikla a(i) alakohta - viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia määräämään suojelutoimenpiteitä ja myöntämään todistuksia 5 artiklan mukaisesti**

**Viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia määräämään suojelutoimenpiteitä**

Yleiset tuomioistuimet (käräjäoikeudet, hovioikeudet ja korkein oikeus)

**Viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia myöntämään todistuksia 5 artiklan mukaisesti**

Yleiset tuomioistuimet (käräjäoikeudet, hovioikeudet ja korkein oikeus)

Todistuksen antaa se tuomioistuin, joka on määrännyt asetuksen soveltamisalaan kuuluvan lähestymiskiellosta annetussa laissa (898/1998) tarkoitetun lähestymiskiellon.

Todistus annetaan asetuksen 5 – 7 artiklan säännösten mukaisesti. Todistuksesta ilmoitetaan vaaraa aiheuttavalle henkilölle asetuksen 8 artiklan ja yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 5 §:n mukaisesti.

https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index.html

**18 artikla a(ii) alakohta - viranomaiset, joissa toisessa jäsenvaltiossa määrättyyn suojelutoimenpiteeseen on vedottava ja/tai jotka ovat toimivaltaisia panemaan tällaisen toimenpiteen täytäntöön**

Helsingin käräjäoikeus

Yhteystiedot: http://www.oikeus.fi/karajaoikeudet/helsinginkarajaoikeus/fi/index.html

Toisessa jäsenvaltiossa määrätty suojelutoimenpide tunnustetaan Suomessa asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilman erillistä menettelyä siten kuin yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 4 §:ssä säädetään. Suojelutoimenpide ilmoitetaan lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) 15 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin samalla tavoin kuin Suomessa määrätty lähestymiskielto.

**18 artikla a(iii) alakohta - viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia tekemään tarkistuksia suojelutoimenpiteisiin 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti**

Helsingin käräjäoikeus

Yhteystiedot: http://www.oikeus.fi/karajaoikeudet/helsinginkarajaoikeus/fi/index.html

Suojelutoimenpiteen tarkistaminen tehdään asetuksen 11 artiklan mukaisesti noudattaen yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 3 §:ssä tarkoitettua kirjallista menettelyä.

**18 artikla a(iv) alakohta - tuomioistuimet, joille pyyntö tunnustamisen ja tarvittaessa täytäntöönpanon epäämisestä on toimitettava 13 artiklan mukaisesti**

Helsingin käräjäoikeus

Yhteystiedot: http://www.oikeus.fi/karajaoikeudet/helsinginkarajaoikeus/fi/index.html

Tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäydytään asetuksen 13 artiklan mukaisesti noudattaen yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta annetun lain (227/2015) 3 §:ssä tarkoitettua kirjallista menettelyä.

**18 artikla b alakohta - kieli, joka, tai kielet, jotka on hyväksytty 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen käännösten osalta**

Hyväksytyt kielet ovat suomi, ruotsi ja englanti. Myös muulla kielellä toimitettu todistus voidaan hyväksyä, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

Päivitetty viimeksi: 15/02/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä.Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.